

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 5. november 2020 av Høyesterett i avdeling med

dommer Magnus Matningsdal
dommer Bergljot Webster
dommer Wilhelm Matheson
dommer Ragnhild Noer
dommer Kine Steinsvik

HR-2020-2133-A, (sak nr. 20-097669STR-HRET)
Anke over Eidsivating lagmannsretts dom 23. juni 2020

- I.
Påtalemyndigheten (kst. statsadvokat Magnus Schartum-Hansen)
- mot
- A (advokat Steinar Jacob Thomassen)
- II.
A (advokat Steinar Jacob Thomassen)
- mot
- Påtalemyndigheten (kst. statsadvokat Magnus Schartum-Hansen)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Steinsvik:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

(2) Saken gjelder anvendelsen av straffeloven § 185, som setter forbud mot diskriminerende eller hatefulle ytringer som fremsettes offentlig.

(3) A, født 00.00.1970, ble 6. november 2019 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 185 første ledd første punktum, jf. andre ledd. Grunnlaget var dette:

«Lørdag 10. august 2019 ca. kl. 02.45 i ---gata 00 i X, ved matkøen til Y, sa hun blant annet til B ‘dra deg hjem der du kom fra, din jævla utlending’ og ‘såanne som deg kan dra hjem til Afrika igjen’ og/eller lignende. Hun sa også til B ‘hvordan kan du spise når folk i Afrika sulter?’ og ‘bryr du deg ikke om folk i Afrika?’ og/eller lignende.»

(4) Tiltalen gjaldt videre overtredelse av straffeloven § 155 om vold mot politiet, der grunnlaget var følgende:

«Lørdag 10. august 2019 ca. kl. 03.20 i ---gata 00 i X, i forbindelse med at hun skulle innbringes til arresten, sparket hun politibetjent C i leggen.»

(5) Endelig gjaldt tiltalen forulemping av politiet, jf. straffeloven § 156 andre ledd. Grunnlaget for denne tiltaleposten var angitt slik:

«Lørdag 10. august 2019 ca. kl. 03.20 i ---gata 23 i X og senere under transport i politiets cellebil, sa hun til politibetjent D at hun skulle ‘gå og henge seg’, samt at hun håpet han fikk ei datter som ville bli voldtatt. Hun skrek til politibetjent C at hun var ‘ei jævla drittkjerring’ og at ‘hun var så tøff bare fordi hun var politi’. Til både politibetjent D og politibetjent C sa hun ‘jævla politifaen’, ‘møkkafolk’, ‘alle politifolk burde få livstid i fengsel’ og lignende.»

(6) En fjerde tiltalepost, post III, om unnlattelse av å rette seg etter pålegg gitt av politiet, ble frafalt av møtende aktor under hovedforhandlingen i tingretten.

(7) Sør-Østerdal tingrett avsa 12. februar 2020 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1970, frifinnes for tiltalebeslutningen post III.

A, født 00.00.1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 185 første ledd, første punktum, jf. annet ledd, straffeloven § 155 og straffeloven § 156 annet ledd til fengsel i 30 – tretti – dager, jf. straffeloven § 79 bokstav a og b.

Hun frifinnes for saksomkostningsansvar.»

(8) Tingretten kom til at ytringene fra A måtte tolkes som en forhånelse av fornærmede B på grunn av hans etniske bakgrunn, og at ytringene, i den sammenheng de var fremsatt, måtte oppfattes som en grov nedvurdering av fornærmede på grunn av hans hudfarge og etniske opprinnelse.

- (9) A anket tingrettens dom til Eidsivating lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen under tiltaleposten om hatefulle ytringer, samt straffutmålingen.
- (10) Eidsivating lagmannsrett fremmet anken over lovanvendelsen og avsa 23. juni 2020 dom, etter skriftlig behandling, med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1970, frifinnes for tiltalebeslutningen post I.
  2. A dømmes for overtredelse av straffeloven § 155 og straffeloven § 156 annet ledd, jf. straffeloven § 79 bokstav a og b, til fengsel i 24 – tjuefire – dager.»
- (11) Lagmannsretten kom til at ytringene fra A ikke rammes av straffeloven § 185, blant annet fordi begrepet «jævla utlending» ikke hadde noen direkte referanse til hudfarge eller nasjonal eller etnisk opprinnelse.
- (12) *Påtalemyndigheten* har anket over lovanvendelsen og har i korthet gjort gjeldende at ytringene, sett i sammenheng og tolket i den konteksten de ble fremsatt, er hatefulle ytringer som rammes av straffeloven § 185. De øvrige forholdene A er domfelt for, innebærer at det skal idømmes en ubetinget reaksjon.
- (13) A har anket over straffutmålingen. Forsvareren har anført at personlige forhold gjør at A bør ilegges en fullt ut betinget reaksjon. Til lovanvendelsen har forsvareren påstått at anken skal forkastes, og har gjort gjeldende at ytringene ikke overstiger terskelen for hvilke ytringer som rammes av straffeloven § 185. Ytringene fra A var heller ikke rettet mot fornærmede på grunn av hans hudfarge, nasjonalitet eller etnisitet, men var generelle innvandringskritiske ytringer.
- (14) Begge ankene er henvist til behandling i Høyesterett.

Mitt syn på saken

De faktiske forholdene

- (15) Tiltalen for hatefulle ytringer har sitt grunnlag i ytringer A fremsatte overfor fornærmede B utenfor Y i ---gata i X, der en rekke mennesker sto i kø for å kjøpe mat etter en kveld på byen.
- (16) De faktiske forholdene tingretten fant bevist, er gjengitt slik i lagmannsrettens dom:
- «Senere om natta, den 10. august 2019, ca. kl. 02.30 gikk B sammen med sin venn E fra Z over gata til Y i ---gata 00. Der bestilte de potet og ble stående ved siden av Y å vente på maten. Tiltalte hadde også ankommet Y, der hun stilte seg i kø. Der ble hun oppmerksom på B og E. Hun henvendte seg da til B og sa [til] han ‘kom deg tilbake til Afrika der du kommer fra, jævla utlending’ og ‘bryr du deg ikke om at folk i Afrika sulter’. B som er av afrikansk opprinnelse svarte at ‘jo, jeg bryr meg om folk i Afrika, men jeg kan ikke la være å spise av den grunn’. Tiltalte gjentok overfor B at han burde komme seg tilbake til Afrika, og påpekte overfor han at han ikke brydde seg om foreldrene sine eller andre i Afrika når han kunne stå der og spise, samt at han ikke burde spise sånn mat (potet) fordi de ikke var vant med å spise sånt i Afrika.

B svarte til tiltalte at foreldrene hans var døde, hvorpå hun i løpet av samtalen sa 'at han må ha vært snill og grei som har fått norsk statsborgerskap'.

B oppfattet situasjonen som svært ubehagelig, og mente at hun ikke hadde grunn til å si at han skulle dra tilbake til Afrika. Det ble en diskusjon om dette mellom B og tiltalte, hvor tiltalte gjentok flere ganger at utlendinger ikke hadde noe i Norge å gjøre og at han burde komme seg tilbake der han kom fra. Videre sa hun at 'det er fælt å se disse utlendingene som er på fest og bruker opp våre skattepenger'.

B, som bare var 18 år, forklarte i retten at han ble veldig sjokkert over det tiltalte sa. Han kom seg ikke til å si så mye selv. Han hadde aldri blitt snakket til på denne måten før.

F, som denne kvelden stod og ekspederte hos Y, oppfattet at tiltalte ble krass i stemmen da hun henvendte seg til B. F ville ikke ha noen krangel utenfor Y, og hun så at det som skjedde var ubehagelig for B. Hun gikk da ut for å be tiltalte flytte seg fordi hun ikke ville ha noe av at hun kranglet i køen. F opplevde da at tiltalte skubbet henne bort med bruk av brystkassa. G hadde etter hvert ankommet, og begynte å blande seg inn. F ba E prøve å få avsluttet situasjonen. E tok da med seg G til andre siden av gata. Det oppsto der noe håndgemeng mellom E og G.

Politiet kom til stedet, og de involverte ble pålagt å dra hjem og ikke vise seg i X sentrum før tidligst kl. 12.00 dagen etter. B og E ble henvist til å gå mot Æ. De gikk i nevnte retning, og ble plukket opp ved lokket av en kompis som kjørte dem hjem. Tiltalte og G ble henvist til å gå i motsatt retning. Tiltalte etterkom ikke politiets pålegg.»

- (17) Overtredelsene av straffeloven §§ 155 og 156 skjedde senere samme natt, men hadde ikke sammenheng med hendelsen utenfor Y.
- (18) Lovanvendelsen må prøves basert på forholdene slik de er beskrevet her.

Vernet mot hatefulle ytringer – straffeloven § 185

Rettslige utgangspunkter

- (19) Straffeloven § 185 første ledd første punktum rammer «den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring». Hvilke ytringer som omfattes, er nærmere presisert i andre ledd, som lyder slik:
- «Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres
- hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,
  - religion eller livssyn,
  - homofile orientering, eller
  - nedsatte funksjonsevne.»
- (20) Strafferammen er bot eller fengsel i inntil tre år.
- (21) Ytringene fra A ble fremsatt på offentlig sted, der en rekke mennesker var samlet i en kø for å kjøpe mat. Ytringene var videre rettet direkte mot fornærmede i saken, B, som sto i

køen. Det er dermed ingen tvil om at ytringene ble fremsatt «offentlig» og var rettet mot «noen».

- (22) For at en ytring skal være diskriminerende eller hatefull i § 185s forstand, må ytringen «true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen». Ordlyden angir med dette *terskelen* for hvilke ytringer som rammes.
- (23) Straffebudet er videre avgrenset til å beskytte utsatte enkeltpersoner eller grupper som lovgiver har ansett for å ha et særskilt behov for vern. Dette følger av at en ytring – for å være straffbar – må være fremsatt overfor noen «på grunn av» deres tilhørighet til en av de gruppene som nyter vern etter bokstav a til d. Det aktuelle alternativet i saken her er bokstav a, som gir vern mot hatefulle ytringer på grunn av noens «hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse».
- (24) Straffeloven § 185 viderefører den tidligere bestemmelsen i straffeloven 1902 § 135 a, som ble vedtatt i 1970 for å oppfylle Norges forpliktelser etter FN-konvensjonen om avskaffelse av alle former for rasediskriminering (RDK), jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 247. I særmerknaden til § 185 på side 343 er det presisert at § 135 a skulle videreføres «slik denne bestemmelsen nå må forstås i lys av nylige lovendringer og relevante uttalelser fra FNs rasediskrimineringskomité (CERD)». Som jeg skal komme tilbake til, har det skjedd en gradvis utvidelse av vernet mot hatefulle ytringer siden vedtakelsen av straffeloven 1902 § 135 a.

Prinsippene for tolkning av ytringer

- (25) Tolkning med sikte på å fastlegge det nærmere meningsinnholdet i utsagn for å vurdere straffbarheten er en del av rettsanvendelsen der Høyesterett har full kompetanse, jf. Rt-2012-536 *Dørvakt* avsnitt 17.
- (26) Ved tolkningen er det avgjørende «hvordan den alminnelige tilhører vil oppfatte utsagnet ut fra den sammenheng det er fremsatt», jf. dørvaktdommen avsnitt 18 og HR-2020-184-A avsnitt 30. Enkeltstående utsagn kan altså ikke tolkes isolert, men må vurderes i den konteksten eller sammenhengen utsagnet er fremsatt i. At konteksten har stor betydning ved tolkningen, er også fremhevet i forarbeidene til straffeloven § 185, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) på side 249, med henvisning til Ot.prp. nr. 33 (2004–2005) side 189 og 214.
- (27) Det går likevel en grense for hva som kan innfortolkes i et utsagn ut fra sammenhengen, jf. den såkalte forsiktighetsregelen. Dette tolkningsprinsippet innebærer at «ingen skal risikere strafferettslig ansvar ved at utsagn tillegges et meningsinnhold som ikke er uttrykkelig uttalt, med mindre et slikt innhold med rimelig stor sikkerhet kan utledes av sammenhengen», jf. dørvaktdommen avsnitt 20.

Nærmere om terskelen for straffansvaret og forholdet til ytringsfriheten

- (28) Straff for ytringer griper inn i ytringsfriheten. Straffeloven § 185 må derfor tolkes og anvendes i samsvar med Grunnloven § 100 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 10. Dette innebærer at § 185 «etter omstendighetene [må] tolkes innskrenkende», jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) side 247.
- (29) Om terskelen for hvilke ytringer som rammes av § 185, er det i proposisjonen på side 249 uttalt at dette «i stor utstrekning først [vil] kunne fastslås etter en nærmere vurdering av forholdet til ytringsfriheten». Videre heter det:
- «Revisjonen av Grunnloven § 100 åpner for at rasistiske ytringer kan strafflegges i større utstrekning enn før, jf. St.meld. nr. 26 (2003–2004) side 72–74 og 85. Flertallet i kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. O. nr. 270 (2003–2004) fremhevet at ‘terskelen for hva som regnes som kvalifisert krenkende uttalelser i rettspraksis kan synes noe høy’. Disse standpunktene ble fulgt opp ved lovendringene i [straffeloven 1902] § 135 a i 2005, jf. Ot.prp. nr. 33 (2004–2005). I Ot.prp. nr. 33 (2004–2005) side 189 og 214 fremheves det at det kan være naturlig å tillegge konteksten som ytringen inngår i, større betydning enn tidligere for hvordan ytringen skal tolkes. Inkorporeringen av RDK, jf. diskrimineringsloven [2005] § 2, medfører dessuten at de folkerettslige forpliktelsene nå skal anvendes direkte av domstolene.»
- (30) Departementet la til grunn at disse lovendringene samlet sett vil gi «et skjerpet vern mot rasistiske ytringer».
- (31) Avveiningen mellom ytringsfriheten på den ene siden og vernet mot rasediskriminering på den andre har vært behandlet av Høyesterett i en rekke avgjørelser, senest i avgjørelsene HR-2020-184-A og HR-2020-185-A, som begge gjaldt hatefulle ytringer fremsatt på Facebook.
- (32) Det følger av HR-2020-184-A avsnitt 23 at det i rettspraksis er «trukket et skille mellom kritiske ytringer om et *emne*, enten dette er av politisk, kulturell, religiøs eller annen art, og ytringer som angriper en eller flere *personer*». I avsnitt 24 og 25 utdypes betydningen av ytringsfriheten ved de to kategoriene av ytringer slik:
- «(24) Den første gruppen ytringer treffer normalt kjernen av ytringsfriheten og rammes ikke av straffeloven § 185, selv om de skulle bli oppfattet som krenkende. Slike ytringer – av for eksempel politisk art – retter seg ikke mot ‘noen’, slik vilkåret er i § 185.
- (25) Dette stiller seg annerledes for personangrepene, som etter omstendighetene rammes av § 185. Slike ytringer nyter et ‘beskjedent grunnlovsværn’, fordi de ‘ikke [har] noe til felles med den kjerneverdi ytringsfriheten skal beskytte, nemlig det frie ordskiftet’, se HR-2018-674-A avsnitt 15, krangeldommen.»
- (33) Om terskelen for straffansvar heter det videre i dommens avsnitt 27 og 28:
- «(27) Det er med andre ord bare ytringer av ‘kvalifisert krenkende karakter’ som rammes. Dette inkluderer ytringer som ‘oppfordrer eller gir tilslutning til integritetskrenkelser’, og de som innebærer en ‘grov nedvurdering av en gruppes menneskeverd’. Forutsetningen er at den grove krenkelsen er

fremsatt på grunn av personens 'hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse', eventuelt på grunn av et av de andre alternativene opplistet i § 185.

- (28) I denne forbindelse fremhever jeg at det også her, utenfor kjerneområdet for ytringsfriheten, gjelder 'en relativt rommelig margin for smakløse ytringer'. Jeg viser til krangeldommen [HR-2018-674-A] avsnitt 17, med henvisning til tidligere praksis.»
- (34) Ytringene i vår sak faller klart i kategorien av ytringer som nyter et beskjedent grunnlovsværn, men også for slike ytringer kreves det altså at ytringene er av «kvalifisert krenkende karakter».
- (35) Av tidligere rettspraksis er det særlig to avgjørelser som omhandler *rent sjikanøse eller rasistiske ytringer* og terskelen for straffansvaret for slike utsagn. Begge er avsagt etter straffeloven 1902 § 135 a.
- (36) I Rt-2012-536 *Dørvakt* hadde tiltalte, som var nektet adgang til et utested, gjentatte ganger kalt dørvakten for «jævla neger» eller «jævla svarting». Tiltalte hadde dessuten fremsatt beskyldninger mot dørvakten om at han på grunn av hudfarge/etnisk opprinnelse, var uegnet for det arbeidet han utførte.
- (37) Førstvoterende tolket ytringene og konkluderte i avsnitt 23 med at de innebar «en klar nedvurdering av fornærmede ut fra hans hudfarge». Ved bedømmelsen av om ytringene var «kvalifisert krenkende», la førstvoterende til grunn at «ytringenes karakter av å være en grov nedvurdering av en menneskegruppe [ville] være avgjørende», og at «[n]edvurderinger som bygger på hudfarge eller etnisitet, retter seg klart mot menneskeverdet», jf. avsnitt 29. I lys av forarbeidene til endringen av Grunnloven § 100, endringene i straffeloven 1902 § 135 a i 2005 og uttalelsene i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) fremholdt førstvoterende i avsnitt 37 at lovgiver har forutsatt at «domstolene i nye avgjørelser anvender en lavere terskel enn tidligere». Ved den konkrete bedømmelsen ble uttalelsene ansett straffbare etter § 135 a blant annet ut fra at det dreide seg om utsagn som nyter «et beskjedent grunnlovsværn – om noe vern overhodet vurdert opp mot diskrimineringsvernet», jf. avsnitt 38.
- (38) I avgjørelsen HR-2018-674-A *Krangel* hadde tiltalte under en opphetet krangel med fornærmede kalt ham «jævla neger». Om terskelen for straffbarhet uttalte førstvoterende i avsnitt 17 at selv om hensynet til ytringsfriheten «spiller en mer beskjeden rolle i de rene sjikane-tilfellene, kan straffebudet i § 135 a ikke forstås slik at det gis strafferettslig vern mot enhver uttalelse som kan påvirke de grupper som omtales i negativ retning». I samme avsnitt gjentas formuleringen i tidligere rettspraksis om at det også utenfor kjerneområdet for ytringsfriheten gjelder «en relativt rommelig margin for smakløse ytringer». At fornærmede i denne saken selv hadde deltatt i en krangel med tiltalte, kunne ikke gjøre ytringen straffri, men i avsnitt 21 uttales det at terskelen for hvilke ytringer som rammes, «likevel [må] bli høyere når fornærmede, som her, bidrar til konflikten». Ytringene ble i lys av dette ansett å ligge «i det nedre sjikt» av anvendeselsområdet for § 135 a.

Oppsummering

- (39) Gjennomgangen av rettskildene gir etter mitt syn grunnlag for følgende *oppsummering* med hensyn til terskelen for straffansvar for rent sjikanøse eller rasistiske ytringer:
- (40) Ved fastleggelsen av terskelen for hvilke ytringer som skal lede til straffansvar etter straffeloven § 185, står ytringsfriheten sentralt, og den medfører etter omstendighetene at straffeloven § 185 må tolkes innskrenkende. Dette gjelder også ved ytringer som fremsettes offentlig mot utsatte enkeltpersoner eller grupper, men det vil her stå sentralt i hvilken grad de aktuelle ytringene nyter vern etter Grunnloven § 100 eller EMK artikkel 10.
- (41) Sjikanøse eller rasistiske ytringer, i form av rene personangrep på utsatte enkeltpersoner eller grupper, nyter et helt beskjedent grunnlovsværn – om noe vern overhodet – i avveiningen mot diskrimineringsvernet, som også er en viktig menneskerettighet. Ved at bare kvalifisert krenkende utsagn rammes av straffansvaret, gir likevel ikke enhver uttalelse som kan påvirke den utsatte enkeltpersonen eller gruppen i negativ retning, grunnlag for straffansvar. Avgjørende er om utsagnene innebærer en grov nedvurdering av den utsatte enkeltpersonens eller gruppens menneskeverd, på grunn av ett eller flere av diskrimineringsgrunnlagene § 185 andre ledd bokstav a til d.
- (42) Det kan innvendes at også «diskriminerende holdninger [bør] bekjempes ved at de uønskede ytringene kommer til uttrykk offentlig og imøtegå», jf. St. meld nr. 26 (2003–2004) side 72. Jeg kan imidlertid ikke se at dette hensynet gjør seg gjeldende med noen særlig tyngde for rent sjikanøse eller rasistiske personangrep. Ved slike ytringer tilsier tvert imot de hensyn som ligger til grunn for det rettslige vernet av utsatte enkeltpersoner og grupper, at terskelen for straffansvar i § 185 ikke må settes for høyt.

Den konkrete vurderingen

- (43) På denne bakgrunn går jeg over til den konkrete vurderingen av de utsagnene som A fremsatte.
- (44) Basert på tingrettens bevisresultat må det legges til grunn at A, da hun ankom køen utenfor Y, ble oppmerksom på B, som sto sammen med en kamerat og ventet på maten. Uten at det hadde vært noen som helst forutgående kontakt mellom de to, sa A uoppfordret til B, som er en norsk gutt av afrikansk opprinnelse, «kom deg tilbake til Afrika der du kommer fra, jævla utlending» og videre «bryr du deg ikke om at folk i Afrika sulter». Etter at B hadde svart med at han brydde seg om folk i Afrika, men ikke kunne slutte å spise av den grunn, gjentok A at han burde komme seg tilbake til Afrika, og at han ikke brydde seg om foreldrene sine eller andre i Afrika når han kunne stå der og spise.
- (45) Helt isolert har uttalelsene, som forsvareren har fremholdt, ingen direkte referanse til Bs hudfarge. Jeg finner det likevel hevet over tvil at den alminnelige tilhører vil oppfatte det slik at grunnen til at A fremsatte de aktuelle utsagnene til B, var hans hudfarge og afrikanske opprinnelse. Utsagnet «kom deg tilbake til Afrika ... jævla utlending» har nær forbindelse til Bs etniske opprinnelse. Vurdert samlet innebar utsagnene et verbalt

personangrep på B på grunn av hans hudfarge og etniske opprinnelse. At utsagnene kom helt uten foranledning, gjør etter mitt syn karakteren av krenkelsen mer kvalifisert.

- (46) Utsagnet «kom deg tilbake til Afrika der du kommer fra, jævla utlending» er i den situasjonen det her ble fremsatt i, sterkt nedsettende og forhånende, og det retter seg direkte mot B som person. Bruken av «jævla utlending» gir uttrykk for sterk forakt. Også det etterfølgende utsagnet, «bryr du deg ikke om at folk i Afrika sulter», som kom direkte i forlengelsen av det første utsagnet, er ut fra sammenhengen nedsettende og har med tilstrekkelig grad av sikkerhet referanse til Bs hudfarge og etniske opprinnelse, selv om det også spilte på Bs moral og samvittighet. Også utsagnet om at B ikke brydde seg om foreldrene sine eller andre i Afrika, når han kunne stå der og spise, forsterket den samlede graden av forhånelse. Samlet innebar utsagnene en grov nedvurdering av Bs menneskeverd på grunn av hans hudfarge og etniske opprinnelse.
- (47) A, som var en godt voksen dame, var også «krass i stemmen» mot B, som var en gutt på 18 år, som helt tilfeldig befant seg i køen. As opptreden var av en slik karakter at også F, som sto i kassen, reagerte og kom ut for å avverge krangel. Dette bidrar, slik jeg ser det, til å forsterke krenkelsen.
- (48) Jeg kan ikke se at det har noen betydning for tolkningen av utsagnene eller vurderingen av straffansvaret at det etter hvert oppsto en diskusjon mellom A og B, der A også fremsatte ytterligere krenkende ytringer, men med større innslag av en generell innvandringsfiendtlig holdning.
- (49) Ut fra dette er det min konklusjon at de fremsatte ytringene i dette tilfellet er hatefulle ytringer av kvalifisert krenkende karakter som overstiger terskelen for straffansvar i straffeloven § 185.

Er det adgang til å avsi ny, fellende dom?

- (50) Etter straffeprosessloven § 345 andre ledd andre punktum kan retten ved begrenset anke avsi ny dom dersom «de nødvendige forutsetninger er til stede».
- (51) Tingrettens domsgrunner gir i dette tilfellet et fullgodt grunnlag for å ta stilling til den konkrete lovanvendelsen. Det er heller ikke tvil om at de øvrige straffbarhetsvilkårene i straffeloven § 185 er oppfylt. A ble innkalt til ankeforhandlingen i Høyesterett. Hun møtte ikke, men har gjennom sin forsvarer formidlet at hun ønsker at saken avsluttes nå. Forutsetningene for å avsi ny fellende dom er til stede, og i likhet med aktor og forsvarer mener jeg derfor at ny dom bør avsies.

Straffutmåling

- (52) A har anket over straffutmålingen, og forsvareren har gjort gjeldende at hun bør idømmes en fullt ut betinget reaksjon, særlig på grunn av personlige forhold. A har ikke samtykket til samfunnsstraff.
- (53) Ved straffutmålingen er overtredelsen av straffeloven § 155 det mest alvorlige forholdet. Det klare utgangspunktet i rettspraksis er at det skal reageres med ubetinget fengselsstraff

ved vold mot politiet, også ved mindre grove overtredelser. Betinget fengsel kan bare anvendes når det «foreligger spesielle forhold som med tyngde taler for slik straff», jf. Rt-2011-7 avsnitt 13 med videre henvisninger.

- (54) A har fremlagt dokumentasjon på at hun i en årrekke har slitt med psykiske problemer, og at det fremdeles er situasjonen i dag. Etter rettspraksis kan imidlertid ikke dette begrunne at straffen gjøres helt eller delvis betinget, jf. Rt-2012-259 avsnitt 33, der det fremgår at det følger av fast praksis «at betydningen av domfeltes psykiske tilstand må vurderes av kriminalomsorgen i forbindelse med spørsmålet om soning av straffen». Heller ikke As omsorgsansvar for en datter på 15 år kan begrunne at straffen gjøres betinget. Jeg legger ut fra dette til grunn at A skal idømmes ubetinget fengselsstraff.
- (55) Straffenivået for overtredelsen av § 155 i dette tilfellet, bedømt isolert, vil i utgangspunktet ligge på fengsel i om lag 20 dager.
- (56) A er imidlertid også to ganger tidligere dømt for vold mot politiet. Dette er en skjerpene omstendighet, jf. straffeloven § 77 bokstav k. Soningen av siste dom ble avsluttet 14. oktober 2014. Straffeloven § 79 bokstav b om gjentakelse kommer derfor til anvendelse, likevel slik at tidsforløpet tilsier at gjentakelsen får en viss, men begrenset vekt i skjerpene retning. I lys av dette og av at A har erkjent de faktiske forholdene, mener jeg at straffen for overtredelsen av § 155 i dette tilfellet skal settes til fengsel i 24 dager.
- (57) Overtredelsen av straffeloven § 156 er et bøteforhold, og skal tillegges vekt i skjerpene retning, jf. straffeprosessloven § 40 andre ledd.
- (58) Ved fastsettelsen av straffen for overtredelsen av straffeloven § 185 tar jeg utgangspunkt i uttalelsene i HR-2020-184-A. Førstvoterende fremholdt der følgende i avsnitt 43:
- «Allmennpreventive grunner kan derfor tilsi at det bør reageres med forholdsvis strenge straffer mot slike ytringer. Mitt syn er likevel at dette synspunktet ikke bør strekkes for langt. For det første kan trusselen om selv en moderat, men følbare straff virke disiplinerende på mange over noe tid. Dernest bør, som et generelt synspunkt, inngrep i ytringsfriheten ikke møtes med en overdreven reaksjon. Dette siste synspunktet er fremholdt av Den europeiske menneskerettsdomstolen i en rekke avgjørelser, se for eksempel saken *E.S. mot Østerrike*, avsagt 25. oktober 2018, avsnitt 56, som gjaldt en domfellelse for å ha kalt profeten Muhammed pedofil.»
- (59) Straffen ble utmålt til betinget fengsel i 24 dager i kombinasjon med en følbare bot, svarende til én brutto månedslønn. Jeg slutter meg til disse generelle utgangspunktene. Også i vår sak vil det være for strengt å reagere med ubetinget fengsel for overtredelsen av straffeloven § 185. Jeg finner det etter omstendighetene passende at forholdet avgjøres med et tillegg i fengselsstraffen, som gjøres betinget.
- (60) Aktor har anført at det bør gis et påslag i den ubetingede fengselsstraffen, og har lagt ned påstand om en samlet straff på fengsel i 36 dager.
- (61) Etter mitt syn bør den samlede straffen i dette tilfellet settes til fengsel i 36 dager i samsvar med aktors påstand, men slik at fullbyrdelsen av 12 dager av straffen utsettes med en prøvetid på to år.

- (62) I lys av at A dømmes til ubetinget fengselsstraff, finner jeg det ikke nødvendig å kombinere den samlede straffen med bot.

Konklusjon

- (63) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom, annet avsnitt, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 36 – trettiseks – dager. Fullbyrdelsen av 12 – tolv – dager utsettes i medhold av straffeloven § 34 med en prøvetid på 2 – to – år.

- (64) Dommer **Noer:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (65) Dommer **Webster:** Likeså.
- (66) Dommer **Matheson:** Likeså.
- (67) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (68) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom, annet avsnitt, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 36 – trettiseks – dager. Fullbyrdelsen av 12 – tolv – dager utsettes i medhold av straffeloven § 34 med en prøvetid på 2 – to – år.